

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Estranger, 5 pessetes FORA DE BARCELONA: Espanya, 3 pessetes

Una teoria sensata

El nou governador ha declarat que, per pròpia voluntat i manament del govern, estava disposat a suprimir el joc.

—Molt bé!—ha cridat un amic sindicalista.

—Jo no ho trobo tan bé—li he respost.

—Doncs si vostè—ha afegit ell—és un amic del poble, si vostè té els sentiments socialistes que deu tenir, deu solidaritzar-se amb el governador i amb el govern que tinguin l'honrada energia d'eliminar dels nostres vicis tolerats, el del joc.

—Perdoni, però jo, no regirant-me contra el joc, crec procedir en perfecte socialista. Quins són els que juguen? Els rentistes que volen augmentar sense esforços les seves rendes, els senyorets que's juguen lo que els pagesos o els obrers els hi guanyen, i els busca-vides i els professionals. Si tots aquests s'arruïnen vol dir-me quin perjudici produeixen al poble? Ni els seus diners, ni la seva activitat són d'utilitat pública. Si alguna n'arriben a tenir és jugant, és a dir, desfent-se d'uns diners que d'altra manera conservarien. Mentre no arribi la revolució social, no podrem expropiar-s'hi, i tot esperant «la nostra», els croupiers els hi van extreient lo que injustament posseeixen.

—Però i els obrers que juguen?

—Són pocs. En canvi, els obrers guanyen amb el joc, sense jugar. Guanyen els que hi intervenen directament com a personal de la casa. Guanyen els fusters, els paletes, els tapissers, els decoradors. Gua-

nyen els pobres que participen de la beneficència oficial. Guanyen els periodistes, que també són obrers i que prenen «la sopa». Guanyen els caixistes i els venedors dels diaris, paràsits del joc. Guanyen els artistes que prenen part en les revistes i en els espectacles de varietats. Guanyen els musics de les orquestres. Guanyen els cambrers. Guanyen els tanguistes.

—El seu raonament és sofisticat.

—No senyor, és completament lògic, perquè aquests milers d'obrers, perquè s'és obrer encara que no se sigui teixidor, paleta o metalúrgic, treuen un profit del joc, i en canvi qui són els que perden? Els que hem enumerat, el rentista, el senyoret, el busca-vides, el comerciant. Què se'ns ha de donar a nosaltres del falliment d'un agent de borsa, d'un fabricant, o d'un arribista? Com a homes podem deplorar-ho, però no pas com a socialistes.

—Torno a insistir en que també hi han obrers que juguen.

—Perfectament i hem de demanar, en aquest cas, que'l joc a prohibir sigui el de les sales populars, no pas el dels cirkols, ni el dels llocs de luxe. Aquesta seria la lògica socialista, però planyer's de que els rics juguen, lamentar-se de que els rics poden arruïnar-se, cridar contra les perturbacions econòmiques que origina el joc, cridar, també, per les inquietuds que porten als banquers, a les societats mercantils, o les raons socials, francament, ho trobo desconcertant en un socialista. Com juguïn els rics, pitjor per a ells. Els sindicalistes haurien d'aplicar la seva força al proteccionisme del joc en els barris burgesos.

—Home, vista així la qüestió del joc...

—Vista així està ben vista. La ruleta, amic, s'ha fet també sindicalista.

PARADOX

ANY NOU

A la manera de...

Què podem dir de l'any nou, que no siguin fantasies? Però les fantasies estan molt desacreditades. Sols als grans poetes els és [permès fer-ne. Perquè tenen el do de l'adivinació, de la profecia. Encara que no de l'un any a l'altre segons sembla, sinó de l'un segle a l'altre.

Nosaltres no som grans poetes, ni petits tampoc—i si ho fossim procurariem portar-ho ben amagat—i per tant no farem el ridícul volent fer profecies. Vol dir això que no intentarem parlar de l'any nou, encara que amb aquests mots hagim encapsalat aquest modest article.

De què parlarem, doncs? De l'any vell, si no us sembla malament. L'any vell a hores d'ara ja ha passat a l'història, ja és una cosa morta, i sols de les coses o de les persones mortes s'acostuma a parlar amb tota llibertat.

Que què ens sembla, amb tota llibertat i franquesa—com si ens haguéssim de confessar,—de l'any que acaba de morir? Doncs que ha sigut un any massa llarg, que és com dir que ha sigut dolent. A Barcelona, que hi fa tan bon temps, que per això se l'ha nomenat la dolça, sona com una heretgia això de dir que un any ha sigut massa llarg. Però els vells, que en sabien més que nosaltres i que eren més poetes que nosaltres perquè eren més realistes i no remenaven tant això de la poesia ni celebraven tants Jocs Florals, no ho van dir mai això de la *dolça Barcelona*.

Van dir una cosa millor, van ésser els inventors d'allò de *Barcelona es bona, si la bossa sona...* I encara que després hi van afegir allò altre de *tant si sona com si no sona, Barcelona és bona*, la veritat és que lo que fa el joc és lo primer, per allò de qui pega primer pega dos cops i allò altre que tan bé diuen els castellans de *nunca segundas partes fueron buenas*, com ho estem demostrant amb aquest article, que volent imitar a un gran humorista i filosof català proposant-nos escriure un llarg article amb llargues parrafades que no diguin res, trobem que l'empresa és molt difícil i que el nostre article surt d'allò més malament, com si amb el pecat de voler imitar portéssim la penitència de fer-ho més malament que l'escriptor imitat, que ja és tot lo que's pot dir i ja ens perdonaran la pretensió de voler escriure molt per no dir res, que és cosa que està vist que no en podrem sortir i hem de reconèixer que això d'imitar a un humorista tan inimitable, si se'ns ha pujat al cap ens haurà de baixar als peus.

Tot aquest galimaties que nosaltres mateixos no entenem, però que els nostres admiradors ja es cuidaran de dir que és una cosa genial encara que ells tam-

poc l'entenguin, l'hem escrit per a dir al cap d'avall, que ja se sap que al cap del sac es troben les engrunes, que com que durant l'any que acaba de finir la bossa no ha sonat, per nosaltres al menys, Barcelona no ha sigut bona per nosaltres i com que tot l'any l'hem passat a Barcelona és com si diguéssim que l'any ha sigut dolent, que ja és molt dir, tractant-se d'aquesta Barcelona mediterrània on tot és bo, fins el passar-ho malament.

No hi fa res per això, qui dies passa anys empeny i la qüestió és anar tirant i ditxós qui pot anar passant i adorant perquè després d'un temps un altre en vé i qui ha fet avui farà demà i com que la qüestió era omplir cinc o sis quartel·les sense amoinar-s'hi gaire i com que per quedar malament no es necessiten empenyos, hem de reconèixer amb la modèstia que ens caracteritza que lo que volíem demostrar ja està demostrat, encara que no del tot, però si Déu ho vol i el temps hi ajuda, que ja se sap que amb temps i palla maduren les nespres, lo que ara no quedi ben demostrat ho demostrarem en el volum cinqué de la gran obra que estem escrivint, que ja fa catorze anys que hi treballem i en ella es veurà tan clar com l'aigua, amb totes les proves hagudes i per haver, que quan la bossa sona l'any és bo, però quan no sona no, encara que un hom respiri i aleni an aquesta dolça Barcelona, que de tan dolça sembla una coca ensucrada i acabada de sortir del Forn de Sant Jaume, que és allà on les fan millors.

I consti que no cobrem el reclam. I que no se'ns digui que som uns homes plens d'acídia que no sabem alabar, perquè posats a alabar alabem-ho tot, fins a nosaltres mateixos, encara que després ens hagin de dir alaba't ruc.

Aniversaris

Confessem-ho. Barcelona no ha sabut celebrar l'aniversari del naixement d'En Pasteur. Hi ha hagut algunes vetllades lloables, però la ciutat, lo que entenem per ciutat, ha deixat passar amb plena indiferència aquesta que podríem anomenar Nativitat de N. S. Pasteur.

Però el grup «Ojén» vetlla. Lo que no ha fet l'Ateneu, ell ho ha realitzat. El grup «Ojén» ja és sabut que és una colla d'amics tauròfils que's prenen una copa d'aiguarent Ojén, a cada cavall mort en les curses de braus que presencien els afiliats. Doncs si

beuen quan maten cavalls, ara han decidit beure quan naixen savis.

Les invitacions per a l'àpat commemoratiu deien així:

A PASTEUR

Santa evocación de ayer,
día inmenso, día de gloria,
bella página de historia,
¡Centenario de Pasteur!
Rey de la biología,
a quien la ciencia proclama
pues puede mostrarse ufana
con hombre de tal valía.
Su entusiasta admiración
hoy le rinde el «Grupo Ojén»,
pretendiendo honrar la sien
de tan incólito varón...

El grup «Ojén», és un grup lògic. S'estima els toros, però també la biologia. A la fi, l'aiguarent es pren per a matar el cuc, i Pasteur va dedicar la seva vida a estudiar el cuc, per a poguer matar-lo. Els de l'«Ojén», són, doncs, uns dialèctics. A l'àpat es va cridar visca En Pasteur! amb el mateix entusiasme que abans cridaven: Visca el «Gallo»!

—Perquè crideu això?—els hi vàrem preguntar.

—Perquè nosaltres volem que visqui tot. L'únic que volem que siguin morts, però ben morts, són els toros.

Inquietuds periodístiques

Aquells periodistes, no gaires, que estan enxufats al Govern Civil, estan desfullant unes idees margariades pensant en la seva estimada, la senyoreta «Sopa». La donaran? No la donaran? Sí? No?

El governador ha dit:

—Jo no estic disposat a que's crein periòdics amb els fons del joc.

Senyal de que els que ja estan creats continuaran rebent l'alimentació clandestina, per a que conservin fidelitat al governador.

—Vostè creu—li preguntà an En Martínez Anido un periodista—que aquests diaris subvencionats tenen alguna eficàcia?

—Ja ho crec!—respongué En Martínez Anido.—Sempre que Madrid s'ha proposat treure'm, ells m'han defensat.

Passaren dies, passaren mesos i la destitució arribà. En Martínez Anido tingué mala premsa, perquè els diaris subvencionats veien que la destitució era irremediable; si no feren llenya del caigut, tampoc volgueren fer difícil l'arribada del nou governador, nou cuiner de la «sopa».

—Ho ha vist, senyor Martínez Anido?—digué el periodista.

—Sí, ja ho he vist. «Dà «sopa» y recogerás ingratitudes».

L'eficàcia de la «sopa» senyor Raventós és com les roses de Malherbe: no dura més que l'espai d'un matí.

POTI - POTI

Història d'una Nochebuena

Ha passat Nadal, ha passat Cap d'any, d'aquí a tres dies hauran passat els Reis. Aquestes diades fins els cors menys sensibles s'entendreixen. Qui amb el nen Jesús, qui amb la funció d'Innocents del «Romea» — els versos d'En Montero són enternidors—qui amb els records del any que acaba de finir, qui amb la dolcesa de la sabateta al balcó

GENER

Es el mes dels gats,
que saltan i ballen
i miolen i s'estimen i es barallen
per teulades i terrats.

L'ARRIBADA D'EN RAVENTÓS

— Sembla bona persona...

— Ja veurà, això és com les minyones que totes comencen bé.

Nosaltres també ens entendrim. Sobre tot la nit de Nadal, que pensem amb els pobres. Ja sabem que pel dia de Nadal se'ls donen uns *bonos* de pa, carn i arròs. Però no hi fa res, aquella nit hem de pensar amb els pobres tant si volem com no. Anys endarrera ja hi pensàvem, perquè sempre hem tingut bons sentiments, però hi pensem molt més d'ençà que tinguérem l'honor de presenciar la *Nochebuena del pobre*, organitzada pel mestre de periodistes don Antoni Cullaré quan era director d'*El Dia Gráfico*.

Don Antoni Cullaré va tenir la humanitària pensada de reunir, mitjantçant una subscripció oberta en dit periòdic, una quantitat considerable per a comprar queviures destinats a gent necessitada, queviures que els havien d'ésser oferts la mateixa nit de Nadal a fi de que poguessin celebrar *Nochebuena*.

I en efecte, en un local triat a propòsit es disposaren unes taules amb pans, botifarres, pernil, turróns, fruita i vi i no recordem si alguna altra finesa més. A les 10 de la nit ja estava tot a punt. Només calia anar a trobar als convidats. Que us creieu que va

ésser poc difícil trobar-los aquella nit? —On anirem a cercar-los—es deia En Cullaré.—Ara que ho tenim tot, a veure si no tindrem pobres!

Perquè el cas és que es va anar pels carrers, pels arrabals, per les portes de les esglésies i pobre que trobaven pobre que cridaven invitant-lo a seguir per a fer ressopó. El propi Cullaré anava, amb automòbil, a la busca de miseriosos. I és que En Cullaré es sentia dins del cos una ànima de Tolstoi. Però no sabem que passava que els pobres no volien seguir. Es pensaven que En Cullaré i els que l'acompanyaven eren de la policia i creient que els feien un enganyó per a tancar-los, fugien més depressa que el vent al veure aquells senyors mudats i en automòbil que els oferien un sopar de duro.

En Cullaré estava desesperat. Una vegada que s'havia sentit caritatiu! —Em sembla que haurem d'apel·lar a la violència—va dir un dels acompanyants d'En Cullaré. I agafant un pobre, el va ficar per força dins de l'automòbil i manà al xofer que filés depressa cap al local on hi havia les virtualles.

EL BATEIG DE L'ANY NOU

—Com es dirà?

—Un nom ben progressiu, com els que bategen pel civil: Metropolità.

Un cop allí vegeren que un altre grup destacat per En Cullaré a la busca de pobres havia lograt fer-hi anar dos o tres mendicants. Potser perquè anaven a peu i no en automòbil havien tingut més sort. Varen atipar als miseriosos i els varen dir: —I ara aneu en busca de companys. Dieu-los que no volem engatusar a ningú i que no som de la policia. Es tracta d'una obra caritativa, d'una petita festa nadalenca que us han volgut oferir uns homes de cor i de bona voluntat.

Per fi, a primeres hores de la matinada, acudiren els mendicants al lloc de les vitualles que foren ben repartides. Però el pobre senyor Cullaré havia suat tant aquella nit que no li han quedat ganes d'organitzar cap més *nochebuena* del pobre.

Llegim en un diari: *Viajar en ciertos trenes es igual que tomar un billete en la lotería de la muerte.*

Ve't aquí una loteria que no la coneixiem. No deurem trigar gaire en sentir-la cridar: *¡La lotería de la muerte! ¡Mañana sale! A quien le doy la suerte!*

Elogi de les festes familiars

Un amic m'ha convidat a passar aquestes festes de Nadal a casa seva. No he pogut, de cap manera, escapar a la invitació. M'ha dit el bon amic, per a convence'm de que havia d'acceptar:

—Vostès, els artistes, no tenen família...—D'on ho deu haver tret això de que els artistes no tenen família?—... i aquestes festes no's poden passar al restaurant: s'han de passar a casa!

Naturalment, tot això no m'interessava; perquè, com la gent del ferro que és viril, no tinc manies. Crec que és igual passar aquests dies al restaurant, a casa, al tren o al carrer. Crec que són uns dies com els altres, potser un xic més avorrits. Crec que les festes no les ha de marcar el calendari, sinó que les ha de portar un mateix a dintre.

Però l'altre, el bon amic meu, no ho entenia tot això. El bon amic meu s'havia empenyat en que jo passés unes bones festes. El vigilant, cada any, també

s'hi empenya, però al vigilant te'l treus del davant amb unes pessetes.

L'amic em deia: —Vostès, els artistes, encara que la bohèmia estigui passada de moda, són un xic bohemis. Viuen d'una manera desarreglada, no mengen mai escudella, no tenen ningú que'ls sorgeixi els mitjons, retiren tard... I, és clar, no saben què és la família. Jo vui que vostè ho sàpiga.—

Ára ja ho sé, per desgràcia. La família del bon amic és, com totes les altres, una colla de gent amb les millors disposicions per a fer la guitzza al foraster. Naturalment, hi ha una noia soltera, una noia soltera que fa perdre les ganes de casar-se. A l'hora de dinar ens hem assentat a taula—una taula per a quatre persones—vint-i-tres. Això, l'estretor, el contacte, ha donat ocasió a algunes bromes gens familiars.

Aquestes taules de Nadal són una cosa que fa por i fàstic. La gent no menja: s'afarta.

El bon amic, que s'ha assegut al meu costat amb la santa intenció de que no estigui un moment amb les barres parades, m'ha dit:

—Ara tastarà un caldo que's pot tallar.

Això, a mi no m'ha fet cap gràcia, perquè no veig la necessitat de tallar el caldo.

Després del caldo ha vingut la carn d'olla, una carn d'olla de festa major. Després el pollastre, un pollastre moreno, que en comptes de rostit pel foc sembla rostit pel sol. Aquí ja ha entrat en batalla el xampany, un xampany barat i del país, que el bon amic, que és un viu, ha descobert que és tan bo com el Roederer o el Mumm. Ja la família estava una mica torrada i brindava i reia fort i armava un escàndol inaguantable.

Després han vingut les neules, els turróns, les neules de color de carn de vella, els turróns de color de cabellera oxigenada. Jo creia ja sentir-me els primers símptomes de la indigestió. Aquells animals disfressats de persona cridaven tant, que allò, per comptes d'una festa familiar, semblava un miting electoral o una bronca a la plaça de toros.

Quan, per fi, a les vuit del vespre s'ha acabat el dinar, i el bon amic m'ha preguntat:

—Eh, què tal? Què li sembla? És hermós o no tenir família?

Jo, perdent tota correcció—perquè la correcció de tant en tant s'ha de perdre—li he dit:

—Molt bé, molt bé per a vostè. A mi la vida m'agrada viure-la d'una manera més tranquil·la. Jo, si tenia una família aficionada a les festes familiars, la tancaria dintre una gàbia!

LLUÍS CAPDEVILA

Calendaris rebuts: Dels Srs. Jaume Coll, perfumeria, Lauria, 48. Perfumeria Icart, Claris 10. R. Tobella, impremta, Carme 18. Vda. de P. Bonet, gravador, Aribau 9. Farmàcia del Globo, Plaça Real 1. Isidre Cardús, relleus, Sant Geroni 9. L'agència establerta al carrer del Bonsuccés 9, que admet quantitats per a imposar giros postals a l'Administració Principal de Correus, ens ha enviat unes originals argolles amb que obsequia a sa clientela amb motiu del Nadal i Any nou.

A tots moltes mercès.

ELS GRANS AVENÇOS

Barcelona ha passat, com totes les coses, els seus períodes. Això és una tonteria, però nosaltres ja sabem perquè la diem. Estem pensant en que després de l'època de les teieres vingué la dels llums d'oli; després de l'era de les faroles de gas va seguir la dels focus elèctrics. En aquest període, Barcelona fou la ciutat més ben il·luminada del món.

Tot vé que degenera i malgrat haver substituït la nitra al filament de carbó, les làmpares de l'alumbrat públic semblen avui xinxetes i els pocs llums de gas que queden donen menys llum que una mariposa. Avui Barcelona a les nou del vespre és més fosca que a l'Espelt al cor d'una nit sense lluna.

Però això s'ha acabat. Acaba de descobrir-se un niu de radium pur estimant-se en unes quantes tones l'existència que s'hi suposa. S'ha constituït per a explotar aquesta troballa una poderosa companyia titulada *Llum S. A.*

La susdita empresa, de la que no olerim accions perquè no'n tenim, posarà aviat a la venda una colla de meravellosos aparells que, naturalment, meravel·laran a tothom. Unes boletes de cristall que contindran en son interior una espurna de radium; donaran per *in eternum* una força lluminosa de mil bugies. Amb l'adquisició d'unes quantes boles d'aquestes teniu llum a tota la casa durant tota la vostra vida, la dels vostres fills i fins mentre visquin els descendents vostres que vegin la fi del planeta que trepitgem.

Els del *Llum* han donat encara una altra aplicació al radium pur de que disposen. Fabriquen un líquid lluminós que fa irradiar claror a totes les coses que toca. Donaran un bany als arbres de les Rambles i quedaran convertits en fantàstics aparells lluminosos. El que s'hi renti la cara quedarà convertit en un llum.

Ignal que per la llum, serveix aquest radium per la força. Poseu un granet a l'escalada d'un carro de trabuc i arrenca a córrer sense que hi hagi un urbà que el deturi.

Aquest meravel·lós invent tindrà fatals conseqüències per a la eterna futura Exposició d'Indústries Elèctriques. De què servirà l'obra magna del gran Pich? Fer una exposició elèctrica després de l'aplicació del radium seria tan llonsa com avui, en ple regnat de la llum elèctrica, fer una *Gran Exposició* de gresols, llums de ganxo i llumaneres.

Les Companyies d'Electricitat ja poden plegar. La *Cooperativa* no cal que furgui més pel Pla de Sant

EL BENEMERIT LLUIS PLANDIURA

Gran col·leccionador de quadres i altres obres d'art que amb les seves compres i el concurs obert per ell darrerament, ha fet guanyar molts mils duros als artistes catalans.

Tirs cercant carbó. Les obres de Montjuic que les destinin a Exposició Universal de Melons i Carabasses. El radium barrant d'un tret les nits i la estàtica ho fa inútil tot.

Glòria a La Llum S. A.!

XARAU

Ramon Reventós

Molt ens ha sorprès la nova de la seva mort. No fa pas gaires dies que'l vàrem veure i encara ens va fer riure amb una de les seves. Riure d'una manera agre-dolça, tal com era el seu humorisme escrit i parlat.

En efecte, fou aquest escriptor un humorista de talent i ben original, ben catafà, ben barceloní.

BONES INTENCIONS

—Estic decidida, vaig a fer vida nova.
—Ja es veu per on tiraràs.

Havia col·laborat en innumbrables diaris i revistes, entre ells *El Poble Català*, *La Veu de Catalunya*, *La Publicidad*, *La Mainada*, *L'ESQUELLA DE LA TORRATXA*, etc.

No recordem que hagi publicat cap llibre llevat de la narració infantívola «Els Camins de la sort». Tanmateix, de la seva vasta producció escampada durant més de vint anys, caldrà extreure una mitja dotzena de contes excel·lents que li asseguraran un lloc de distinció dins l'antologia.

A *L'ESQUELLA* hi va escriure durant molts anys. Ha deixat en les pàgines del nostre periòdic molts dels seus millors escrits.

La producció d'aquest malaguanyat company reunita faria restar admirats a molts perquè havia treballat modestament en proporcions insospitades.

Les seves descripcions dels carrers barcelonins, l'evocació dels records de la infantesa dintre el clos de la Barcelona vella, el copsament d'un seguit de detalls psicològics del viure urbà, tota la riquesa d'esperit

que hi ha en el moviment de la metròpoli, tot això menava la ploma d'En Reventós fent fruir de goig la legió dels devots de la capital.

El seu catalanisme era arreladíssim, destacant-se fins agudament quan el viure el portava a haver d'escriure en llengua diferent de la seva.

Ultimament en «*El Liberal*» de Barcelona, sota el pseudònim de «*Letta*», feia una secció interessant en la qual traspuaven a dolls les seves virtuts característiques.

En aquesta casa la seva mort ha sigut molt sentida.

L'enterrament, efectuat el dimarts a la tarda, fou una popular i enternidora manifestació de dol.

Els seus germans i amics nostres, Jacint i Manuel, i parents tots, rebin l'expressió del nostre sentiment.

No es pot morir a Barcelona

Ah, bon amic! M'escris que la teva *mamá* política et té en constant desesper, i que la única solució per a acabar aquest viure infernal és que Déu, compadint-se de ta desventura, la tregués d'entre mig d'aquest món de mortals.

Comprens tan justificada obsessió. Però, per dolenta que sigui ta sogra, avui com avui, no't queda altre recurs que aguantar i, més encara, pregar al Tot-poderós que

LA SANTA CONTINUITAT

—Jo no vull mudar de vida, amb això, ciutadà, ja pots preparar-te

vulgui conservar-la forces anys mentre i tant estiguen aposentats a Barcelona.

Còm es coneix que no saps el que costa un enterament a l'antiga ciutat dels Comtes! En aquests temps, el que aquí es mor és perquè no ha pogut més aguantar-se de respirar, o llur família ha acabat tots els recursos persuassius per a convence'l que no arribi a aclucar els ulls.

Ço no vol dir que hi puguin haver desaprensus que s'adelantin en passar a l'altre barri, sols per a venjar-se dels qui el rodegen, fent-los-hi esquitxar en mort el que no havia lograt en vida.

Si la mare de la teva costella arribés a sospitar de tos macàbrics desitjos i es posés al magi donar-te aquest gust, llavors sabries pràcticament els preus que's cotitzen els difunts.

En apuntar el que fan pagar vestir per darrera vegada; el valor dels ciris que per a fer-li llum t'em-podeguen tota l'estança; el lloguer dels corresponents candelers; el vel per a tapar-li la cara; el túmbol que fa de catafalc; la caixa que l'ha de tancar per a sempre més, comptant apart i a preus inverossímils, els folros de crea i coixí d'encenalls; la corona si per cas l'encarregues a la mateixa empresa monopolitzadora; el ninxol que nostre mai prou alabat Ajuntament els té baratets amb els sobrepujats permisos i arbitris, com si el que's mor se'n pogués estar; el cotxe de morts i els aurigues, i més si per no fer el ridícul els fas anar amb barret de copalta; els altres cotxes per al dol, que també costen caríssims; la parròquia amb la restellera de capellans, escolans i atxes, estrenades o per estrenar; l'esquella de defunció i la de funerals, si és que encara t'han quedat quartos i humor per a celebrar-los; les propines, aquestes odioses propines, que acaben d'arrebassar-te la poca pell que't queda.

En acabat, procura tenir serenitat al passar comp-

tes, perquè no't trobis amb el cas que't quedis a mig camí del pressupostat...

Si és que de debó et vols desfer de la sogra, tot pels mals tractes que't dóna, treu-te del cap aquestes cabòries, que si per etzar llogressis lo que tant ansies, et quedaries més pelat que el llom d'un gos xino.

Pensa que si et dóna la vida amarga, amb la rendeta que mercès a ella gaudeixes, encara fa de bon passar.

TOMÀS TORRENT I ROIG

Sacrifici

A canvi de l'amor que m'has promès
i d'oferir-me el goig amb complascència,
t'he pagat amb la meua indiferència
amb l'ansia folia d'un deliri encès,

tu has posada ton ànima en un bes
sens que'n sentís sa divinal ardència
i del tresor volgut de ta innocència
al càlzer del meu cor no hi queda res.

Hermosa flor de mon vergé esfullada,
essència pura en altar cremada,
dolces ofrenes que jo rebutgi...

mes avui que ma vida és un suplici
com voldria pagar-te el sacrifici
i beneir ton malaurat destí...

FRANCESC OLIVES

BONA FE MONARQUICA

—Dius que esperes als Reis? Ens sembla que t'hi faràs vell!

Lo que ens portaran els Reis aquest any.

El barceloní.—I doncs, que et proposes estar un any més assentat?
El Banc.—Sí; em sembla que ja m'hi moriré en aquesta posició.

Al redós de la llar

Vetlles d'hivern

No sé quin dolç encís les vetlles tenen
passades al escalf d'un bon caliu,
que rublertes de pau al hom retenen
com reté l'amor a l'ocell en son niu.

Vora la llar del foc prop de ma esposa
com van passant les hores dolçament,
evocant bells records, que ella commosa,
i embadalida escolta somrient.

Records d'un temps ditxós de nostra vida,
de nostra benhaurada joventut;
records llunyans que sols resta marcida
la il·lusió del goig temps ja obtingut.

Així per nostra ment somniadora
hem reviscut l'història del passat,
i hem gustat l'il·lusió que'l cor anyora
de posseir aquell bé tan desitjat.

Vora la llar del foc tot fent rodona
que dolçament les vetlles van passant,
mentre manyaga l'esposa acarona
al nostre fill que somriu somniant.

LICEO

S'ha celebrat la funció en honor del mestre Sergi Koussewitzky, que és un dels músics que han passat pel «Liceo» mereixent amb més justícia l'«einentíssim». Amb un número extraordinari de L'ESQUELLA no tindriem prou espai per a elogiar la tasca del notable músic rus. Necessitariem un *Año en la mano*.

La funció la constituïen dos actes del *Boris Goudounoff*, de Muzorgski, instrumentat per Rimski Korsakow,—senyors crítics!—i un d'*El Príncep Ygor*, de Borodin.

No cal dir com l'heroi de la festa va ésser el mestre Koussewitzky, perquè ja és de suposar. En la interpretació del *Boris Goudounoff*, malgrat lluir-s'hi els seus intèrprets i d'entre ells el tenor Kitch, hi trobarem a mancar la figura d'En Zaleski.

El Príncep Ygor, l'acte de les danses, va ésser escollat amb fervorosa atenció per gran part del públic, sobre tot el de l'últim pis, que és el verdader públic distingit que assisteix al «Liceo».

El dia abans i a benefici de l'Associació de la Premsa Diària, es va cantar *La Dolores*.

EL BALANÇ DE L'ANY PASSAT

Com si tal cosa, com aquell que no ha fet res, hem deixat enrera un any. Encara que no ens en donguem compte, ens trobem

dins d'una casa completament nova; som a l'any nou, hem arribat al 1923 i res ha sofert un canvi sensible, i és que per dies, per mesos, per anys que passin, nosaltres sempre som els mateixos, anem arrossegant continuament la carcassa que anomenem vulgaritat i rutinariisme. Quan tocaren les dotze hores del dia 31, senyal de que l'any finia, hem tancat els ulls i havem concebut una mica d'esperança. A l'obrir-los, tot, tot seguia igual.

S'ha alçat el teló. No és pas el teló d'aquest o d'aquell escenari el que avui s'ha alçat per nosaltres; és el teló de tots els escenaris, la cortina que a estones amaga les xorques combinacions conegudes avui en dia per teatre.

S'ha alçat el teló, i per davant dels nostres ulls ha passat la fàrlanda esbojerrada d'empresaris raquítics, i de músics buits i pocaspltes, de còmics desaprensus, de crítics inflats, d'autors mercantilistes. Movien, tots plegats, molt de xibarrí, reien a desdir obrint una gran bocassa i amb els seus peus feixucs, d'animal arbitrari, aixafaven a l'eterna víctima, el públic.

Cada vegada que comença l'any, és una primavera per la nostra esperança; renaixem. Ens lem l'il·lusió de començar una nova ruta. Però aquest optimisme ens dura poc. Prompte ens tornem a trobar embolcallats per la grolleria de sempre.

L'any que havem deixat, el finit any 1922, ha sigut fecund; s'ha fet teatre. Malgrat i la ona de l'esport que amenaça enderrocar-ho tot, s'ha fet teatre. Però fer teatre no vol dir pas fer art. Teatre se'n pot fer de qualsevol manera. Cal tan sols estar faltat de tot sentit de respecte vers als conssemblants. Fer art ja és una altra cosa. Cal posseir un esperit selecte, una enlairada visió de les coses, una selecció de sentiment; condicions que ben pocs han tingut.

Caldrà que al fer aquesta mena de revisió teatral, ens fixem amb el nostre teatre, amb el teatre català, que veu començar l'any nou amb el mateix estat de misèria que els anys anteriors. No obstant cal assenyalar una novetat per lo que es refereix a l'escena catalana. Que en lloc de seguir un moviment ascendent l'ha seguit descendent. La nostra escena poc a poc s'ha anat entonsant en el medi pobre i mixtificat d'una dramàtica restringida i supeditada a tota mena de prejudicis. No ha sorgit cap nou valor, no s'ha marcat cap nova orientació. És clar que havem d'exceptuar les dues vetllades de teatre selecte que a «Romea» s'han celebrat, sobre tot per lo que's refereix a la segona, ja que l'haver naturalitzat a la nostra escena *El Paquebot Tenacity* d'En Vildrac, és cosa d'agrair. Tanmateix aquesta aportació no ens fa desdir lo anterior. Si bé aquesta i altres aportacions que's puguin fer augmenten el valor de l'escena catalana, no és menys cert que les produccions degudes als nostres autors no troben ni aquella freda acollida que fa esperar per l'esdevenidor un major entusiasme. Això certament que no direm de qui

és la culpa. Al carrer de l'Hospital potser en trobaríem una mica, i a cada un dels nostres autors, potser un tros.

I si parlem de teatre català, és inel·ludible parlar del líric. La temporada de teatre líric començada tan esplendorosament al «Tívoli», esperavem que fos lo que dongués el caire de profitosa a la tasca teatral de l'any 1922. Però només ha sigut que una nova esperança fallida. El teatre líric català s'ha ensorrat sorollosament. El mal, el major mal, el mal irremediable és, que significa l'anorreament de la lírica catalana per un llarg període. Això ha de pesar com una greu culpa sobre l'ànim de qui havia sigut confiat. Però com que ja diu el refrà que no hi ha mal que per bé no vingui, el fracàs del teatre líric català ens haurà ensenyat que l'èxit d'una temporada teatral no es basa en quatre visques llençats a deshora, en l'excessiva confiança en si mateix d'un músic, en la inèpcia d'un preil·lustre escriptor, desconexedor en absolut de lo que es tracta i en el mal gust d'un senyor que lo que havia pogut arribar a sapiguer una miqueta és ballar, si alguna vegada

PESSIMISME

-Dins que ho veus negre menut? Què faràs quan et trobis al mig del ball?

n'ha sapigut. Malgrat tots els pessimismes, cal confessar que an el ròssec teatral que'ns deixa l'any 1922 hi han algunes valors. Entre elles es pot comptar *El Pavo Real* d'En Marquina, jòia del teatre poètic estrenada al «Goya»; l'estrena al «Liceo» de *El Príncep Ygor*, lliçò viva per als nostres musics que vulguin fer teatre; *La Severa*, la formosa obra d'En Dantas estrenada a l'«Espanol», que ha enriquit considerablement el teatre nacional mercès an En Ribera i Rovira, i la revista *Cri-Cri* que segueix representant-se al «Principal Palace», demostració del bon gust i refinament que com una mena d'escuma surt per damunt nostre, i *A l'ombra de Montjuïc*. Altra de les valors positives que han quedat i s'han salvat de la desfeta, és l'eminent tenor N'Emili Vendrell a qui predim llarga glòria.

Voldríem que el balanç de l'any que som, fos ben diferent, que l'art tingués un superàbit considerable.

Tan-de-bò fos així. Sospitem que no. Des de la setmana vinent el teló anirà enlaire amb la parsimònia de sempre anant deixant cada vegada la mateixa flaire ensopidora produïda per la falta d'esperit i desinterés.

J. N. C.

MUSIQUERIES

«Associació Intima de Concerts»: Divendres passat aquesta Associació ens donà a conèixer el Quartet Vandelle de París.

El programa el composaven obres de Bela Bartok, Egon Wellerz, Ravel i Mozart. Els dos primers compositors no foren acollits amb massa bona benavolència pel públic que omplia el local de l'Associació degut al seu caire d'extremadà modernitat eacara que a nosaltres ens satisfieren. D'En Ravel fou executat el quartet *en fa*, i d'En Mozart el quartet n.º 8. Un i altre obtingueren els aplaudiments que mereixen.

El Quartet Vandelle demostrà, en totes les obres executades, posseir una precisió i una tècnica envejables demés d'una coordinació perfectíssima. On es demostra més que enlloc, fou el Quartet n.º 2 de Bela Bartok de difícilíssima execució.

Al finalitzar cada una de les tres parts en que estava dividit el programa, el Quartet Vandelle fou llargament aplaudit.

La dona jove que plorava

Es diumenge a la tarda i em trobo no sé com al Paral·lel; un formiguer humà se va ficant pels nombrosos *caus* de que està dotat nostre mai prou alabat Paral·lel.

Jo estic indecís. No voldria tancar-me enlloc, però una cosa estranya tinc damunt meu que'm té clavats com si fos pesanta llosa. A la fi sembla que vulgui sortir d'aquell deixondiment i trec el diari per a veure que fan en els teatres.

**

«Victoria», no'm plau el programa; «Nuevo», tampoc... «Espanol», estic tan tip ja de calçotets i *desabillés*... «Cómico», En Rojas i la Caparó capitanegen la seva companyia *trágica* al «Cómico»? Home ja és paradoxal... i cap allí m'encamino.

—Una butaca.

—Per la nit?

—No senyor, per ara.

—No hi ha res numerat, sols queden *generals*.

Entro, i una gentada enorme invadeix la sala d'espectacles. Aquell públic tan entusiasta guarda un silenci religiós, i està tot ell pendent dels llavis dels artistes que estan en escena representant un «drama pasional».

**

Es el segon acte, i per lo que veig la protagonista és una noia humil, és enganyada per un banquer amb el qual té un fill i és vilment abandonada.

Venjança! crida ella, i als llavis de tots els espectadors sembla veure-s'hi reflexat el mateix crit: Venjança!

**

Més que'l drama a mi lo que m'interessa és quelcom que he vist al públic. Al primer rengle del *pasillo* fa estona que una dona m'ha cridat l'atenció. És jove. Plora i continuament té el mocador als ulls; al seu costat un home, jove també, li dirigeix paraules de consol; prou es veu que no tenen el do d'estrancar aquell llagrimall...

—Pobre...—penso jo—Qui sap si la protagonista del drama li remou espines clavades al cor i al mateix temps li recorda un fet semblant passat a ella!

Jo no'm fixo en res de lo que fan a les taules. Tota la meua atenció és per ella... Qui pogués endreçar-li paraules que tinguessin la virtut de fer parar el sofriment aquell! Mos ulls clavats en ella, fan que no m'adongui de que la representació és finida; una forta ovació, eixordadora, és la que cuida d'avisar-me.

**

Poc a poc la gran gentada ha anat sortint; jo sols guaito a la dona dels ulls plorosos... sos ulls vermells com la grana li adormen les faccions de la cara. Ella prou s'esforça en volguer amagar el sentiment que el seu cor sent... mes els ulls la traïxen...

Passen pel meu costat, els segueixo i de nou el mocador als ulls, estic commogut. De sobte, l'home que anava amb ella l'agafa pel braç i diu:

—Prou Maria, prou, sents, que ja n'estic tip. Ara anirem a cà'l dentista i que te l'arrenqui aquest queixal! Així potser acabaràs de patir d'una vegada!

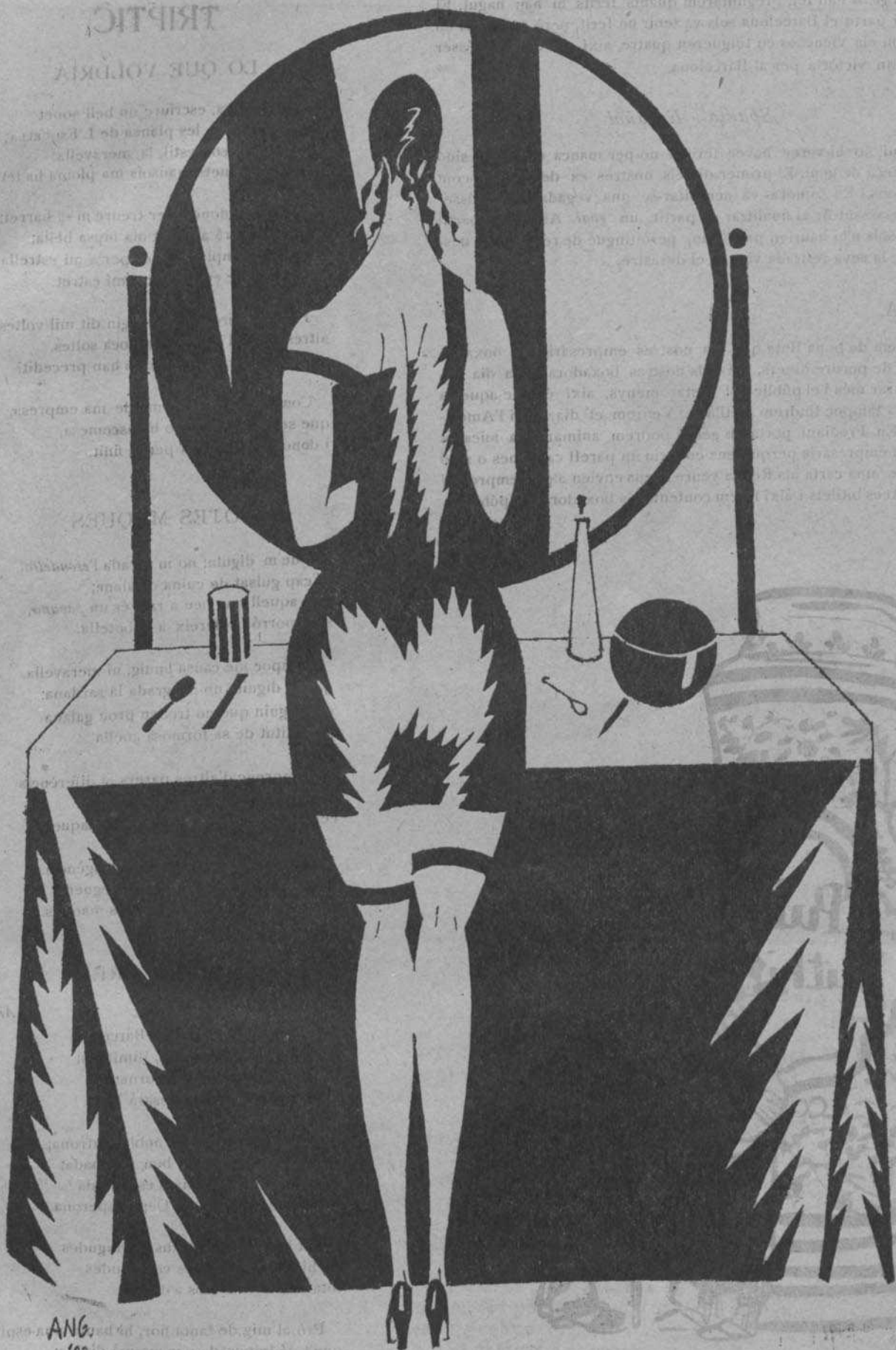
JOSEP AGUILÀ SOLÉ

FÚTBOL

Amateur de Viena - F. C. Barcelona

Varen perdre el primer dia els catalans, quedant 3 a 1, però en canvi al segon partit guanyaren els nostres i per 4 goals a zero. Quan tornin a fer aquests partits en comptes de preguntar

ANG
EL MIRALL CONSELLER

—Em diu que cada any més frescal!

quants *goals* han fet, preguntarem quants ferits hi han hagut. El primer partit el Barcelona sols va tenir un ferit, però en canvi en el segon els vienesos en tingueren quatre, així és que va ésser una gran victòria per al Barcelona.

Sparta - Español

Aquí no hi varen haver ferits i no per manca de ganes, sinó per manca de geni. El primer dia els nostres es defensaren com uns lleons i En Zamora va acreditar-se una vegada més d'ésser l'«as», passant-li, al finalitzar el partit, un *goal*. Al segon partit també sols n'hi haurien passat un, però tingué de retirar-se i després de la seva retirada vingué el desastre.

BOXA

Sabem de bona tinta que els nostres empresaris de boxa es cansen de perdre diners, puix els nostres boxadors cada dia volen cobrar més i el públic vol gastar menys, així és que aquesta setmana tampoc tindrem vetllada. Veurem el dia 12 si l'Americano i En Frediani portaran gent i podrem animar una mica an aquests empresaris perquè ens en facin un parell cada mes o sinó escriure una carta als Reis a veure si ens envien algun empresari amb forces bitllets i així farem contents als boxadors i al públic.

PAPUS

— Com han provat les festes?
— Bé; s'han venut més purgants que l'any passat

TRIPTIC

LO QUE VOLDRIA

Voldria, ara, escriure un bell sonet per estampar en les planes de L'ESQUELLA; que fos, per son estil, la meravella de quants sonets mansos ma ploma ha fet

Començo, doncs, per treure'm el barret; així em besarà al front ma musa bella; la que es complau en ser per a mi estrella i bon guiatge en aquest camí estret.

Prò què diré que no hagin dit mil voltes altres lírics d'humor, no poca soltes, que en el terreny festiu m'han precedit?

Començo a penedir-me de ma empresa, que sense facultats jo he escomesa, i dono aquest sonet per ja finit.

TOTES MAQUES

Que'm diguin: no m'agrada l'escudella, ni cap guisat de cuina catalana; que aquell que beu a raig és un pavana, si el porró prefereix a la botella.

Tampoc me causa enuig, ni meravella, que'm diguin: no m'agrada la sardana; o al·leguin que no troben prou galana la lentitut de sa formosa anella

Comprens d'altres parers la diferència segons el tarannà, a sa manera; i en això i en allò que hi trobin taques.

Però sostinc la meua intransigència, quan vol dubtar algú ple de ceguera, que les noies d'avui són totes maques.

LA TEVA CREU

Ai, les aceres!

I deu va dir: Ciutat de Barcelona tu seràs gran, immensa, il·limitada; te veuràs de bel·leses exornada i ton mantell comtal besarà l'ona.

De progrés i esforç, noble matrona; de jardins i de parcs, ben coronada; i en ton front hi radiarà esmaltada la fe d'un poble que'l Destí esperona.

Tot ho tindràs, palaus i avingudes on hi podran lluir ses corregudes tota mena de carros a desdir.

Prò al mig de tanta flor, hi haurà una espina que't vé imposada per ma mà divina; d'aceres bones no'n podràs gaudir.

FERESTEC

DE LA DEVOTA ESPANYA

Chor de beates. Amb una que donl n'hi ha prou.

Acudits

Després de l'explosió d'una bomba dos *agentes* dels de la *matonera* al cap, amb molt afany, cerquen per terra, en tots indrets del *lugar del suceso*.

—I ara! Què hi cerquen per aquí terra?—pregunta un curiós transeünt a un badoç.—Als autors?...

A lo que respon un dels *celosos de seguridad* que l'ha oït:

—No, hombre, no!... No sea usted malicioso... Buscamos los cascós...

—Als peus?... Si els duen al cap els *cascos*!...

—No m'agrada aquest duro!... Es *sevillano*!...

—No agrada a ningú i no sé per què... Perquè és

sevillano!... I vés lo que són les coses. El *Tenorio* tant que agrada i també és *sevillano*!...

—Saps qui s'ha casat? El prudent d'En Prudenci! Ha sigut ben ase!

—Ja pots ben dir-ho!... Jo sempre ho havia profetitzat que acabaria tirant un carro!...

—Home tant com això!...

—Vés si no el tenim ja aubardat al carro de la família, que sempre va pel pedregall!

En unes corredisses a la Rambla, un individu és detingut i portat a la *delega* per un policia que mira molt guenyo.

El delegat li pregunta:

—¿Por cual motivo ha mirado despectivamente al guardia?

—Perquè com a ciutadà pacífic que sóc, amic de l'ordre i del poder constituït, no puc sofrir a ningú i menys, per lo que és paradoxal, a un *agente de seguridad* que miri contra el govern...

—Ho és molt de pessimista, vostè... En que ho fonamenta que Espanya no té curació possible?

—Ah, doctor! És evident que tots els polítics es desviuen redactant diferents i oposats projectes de darreries per la seva salvació, com vostès els metges que recepten cordials a un moribund; i an el que li fan pendre aquesta mena de medicina, ja ho sap vostè, doctor, que pot ben dir que ha *begut oli!*

MANSO N.º 1

XERRAMEQUES ARTISTIQUESES

ANY NOU, PINTURA NOVA I VELLA
UN BIBELOTISTA - PORCELLANA CATALANA

Si bé no podem assenyalar en l'Any Nou un començament de pintura d'empenta, en canvi havem de confessar que hi ha *empentes* a tot arreu per a exposar pintures noves i velles i altres coses que s'hi assemblen.

RESTAURANT A L'AIRE LLIURE

—Vol dir que no han servit ja aquestes viandes?

El dia dels Innocents el fotograf Arenas, que s'és fet veí del Ritz, va obrir al carrer de les Corts Catalanes el seu nou «Estudi», amb un magnífic saló d'art. Jo no sé perquè va triar un dia tan lleig per a inaugurar-lo, sobre tot tenint-hi una exposició mascle com hi té, composta d'un grapat de pintures noves d'En Raurich, l'artista que tant fa patir al senyor Esteve, quan veu la quantitat de colors que gasta per a pintar un no res.

La raó li sobra al bon senyor, però cal reconèixer que En Raurich és l'escultor de nostra *pintura*, car ha après a pintar en alt relleu d'una faisó admirable. A mi m'agrada força En Raurich, i encara que alguna vegada em recorda els brodats en *canyamaç*, trobo en les seves teles molt de dibuix, encert i riquesa en el colorit, ambient i una majestat de conjunt tan atüadora, que ni la de Caldas. Aquella *Visió mediterrània* és un *chef d'œuvre* (anava a dir de cuina, vatuia el veí Ritz!); aquella *Caseta lleuantina*, sembla de debó talment; aquells *Arbres* assotats pel vent, resulten imposants de veritat, en fi, aquells pobrets indiots trenquen el cor, en pensar només que s'han escapat de la matança d'aquests dies.

Ademés, per lo bufons i pel seu color bonic, m'agraden els rovellons que exposa Mestre Raurich.

A «El Siglo» fan exposicions sense reposar; sembla un *cine* en sessió contínua: els quadres i les escultures s'empaiten i s'atropellen com els personatges de les pel·lícules americanes; tot just en mires unes ja en passen unes altres... Calma, calma, amic Ciervo; doneu-me temps de goitar detingudament: «Qui és aquest?» «L'Eduard Durán, un pintor mallorquí que fabrica paisatges». «M'agrada; sap trobar les llums i els punts d'obir bonics; *Posta de sol*, la cala de *Colibars* i *Les tres puntes*, em plauen molt.

«I aquest altre, com es diu?» «Domènech Soler». «M'agrada més, ja ho crec! Ui, que fila prim! Quines llunyanies tan encertades sap trobar... La seva pintura és sucosa, fresca i harmònica; la seva visió abarca veritables panorames. Ja me'n recordo d'En Soler; el tenia apuntat al cap-d'avall de la llista dels macos, i ara, de resultes d'aquesta exposició, el poso al cap-d'amunt, tocant als mestres del paisatge. Ben merescut s'ho té qui sap pintar teles com *La Vall de Sora*, *Carrer de baix* i *Visió pirenaica*.

L'Adolf Fargnoli, el delicat bibelotista que acaba de venir d'Amèrica, on ha assolit un èxit de debó, ha posat una parada a la «Sala dels mirallets» de les «Laietanes», ben temptadores per a quins portin el portamonedes ple i sien gent de gust. Jo no sé pas com s'ho fa aquest xicot per a tindre tanta inventiva i tanta paciència. Coneix les arts sumptuàries a la menuda i en sap barrejar els elements amb un encert meravellosos, sobressortint com a bon tallista i capser d'una gran exquisitesa.

En Larraga a cà'n Sangrà hi té uns pots de porcellana catalana que no hi ha més que mirà.

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

La cosa més enternidora d'aquestes festes ha sigut la funció d'Innocents del «Romea». I més que la funció, els versos d'En Montero en el cartell que l'anunciava. I més que els versos, la gacetilla de comptaduria que l'Empresa envià als periòdics. No comprenem perquè cap d'aquests va publicar-la íntegra. Hi ha massa bona fe en la premsa de Barcelona. Aquella gacetilla és una cosa immortal. Després de parlar del *augurio de risa* i de trenta coses divertides deia que la funció la *habia combinado ese diablo de Montero que anda suelto por las tablas del Romea. Suelto*, eh? En un altre país an En Montero i al gacetillaire ja els haurien agafat!

Al Circ Palisse hi ha, entre altres bèsties, un grapat de *feroces tigres reales*. Al Novetats hi ha, demés dels *osos comediantes*, uns *leones salvajes* que esgarriren. I unes i altres bèsties feres tenen tant d'èxit, que En Sagí-Barba i altres actors s'en senten gelosos. I és lo que el públic diu: Al menys, aquestes bestioles, si fan comèdia, la fan tan bé que sembla de debó. I no tenen tantes pretensions!

A Anglaterra s'ha creat una secta política, una societat secreta com aquelles de les òperes.

Aquí també. El capitost serà En Pich y Pon. I la societat tindrà el seu palau, que serà un palau internacional. I al capitost el faran aviat marquès: el marquès dels Llums, i en l'escut hi tindrà un *globo terràqueo* de tamany natural.

Tots els diaris del món han parlat de Pasteur, amb motiu del seu centenari. Barcelona, a finals del segle que vé, també en farà un de centenari: el de l'epidèmia del tifus. I el discurs presidencial començarà així: Avui, com cent anys enrera, el tifus està a l'ordre del dia. Vivim en l'època pre-pasteuriana, etc.

Dilluns passat no va sortir la «Hoja Oficial» que acostuma a publicar-se tots els dilluns. Els ho diem perquè, de no fer-ho així, vostès no se'n haurien adonat. Ni nosaltres tampoc, si no ens ho arriben a dir. Perquè, veritat que vostès no l'han llegida mai? Nosaltres tampoc. Abans, sempre que ens parlaven de «Hoja Oficial» ens pensàvem que era la fulla de parra. Per fi ens hem enterat que és una fulla que surt del Govern Civil.

Traduïm del nostre confrare *El Día Gráfico*:
El Teatre Català a París. En una crònica enviada des de París

a nostre confrare *La Publicitat*, ens conta En Perez Jorba l'èxit de lectura obtingut per *La dama alegre*, que serà aviat representada en el teatre de «L'Oeuvre» que dirigeix Lugné-Poe.

La dama alegre, segons En Perez Jorba, serà estrenada a últims del corrent mes de gener. Encarnarà la protagonista l'actriu Susagna Després.

Molt aviat sortirà a Barcelona una nova revista musical il·lustrada que's dirà «Harmonia» i que serà escrita per músics i musicòlegs tan acreditats com Conrado del Campo, Joaquim Turina, Amadeu Vives, Jaume Pahissa i altres. S'ha encarregat de la direcció el conegut periodista don Antoni Vallescà. Llarga vida tingui «Harmonia» i que sigui més interessant que les revistes musicals publicades fins ara a Barcelona.

Diu que per malaltia s'ha aplaçat la sortida del nou Alt Comissari cap al Marroc. Nosaltres sabem de quina malaltia es tracta. I consti que no és cap mèrit, perquè no es tracta d'una malaltia secreta. Però aquests dies precisament, havíem parlat amb un militar aixeric i enterat i ja ens ho va dir que potser el nou Alt Comissari es posaria malalt. I després al llegir la nova en els diaris vàrem dir: Granota fica't al cove! I també allò altre castellà: «¡Aquí hay gato encerrado!»

Tant és així, que potser el senyor Villanueva no anirà al Marroc.

I doncs, que no hem de fer una noteta de Reis?

Pel senyor Sala de Terrassa no passaran aquest any; En Cambó els tindrà magres; En Melquiades Alvarez recollirà l'excrement dels seus cavalls; En Lerroux farà veure que s'els mira de reüll, però per sota el nas els farà un somris; En Pich els abraçarà i davant del regalo de l'Exposició exclamarà: Mai m'havia sentit tan monàrquic!

Respostes pagades

F. D. No està mal fet, però no arriba a despertar interès, que és lo essencial en aquest gènere.—Tomaset: Va a l'almanac de *La Campana*.—Carles P. Claverí: Igualment li dic.—J. Pons i Martorell: I també a vostè.—Petroni II: S'aprofitarà gairebé tot lo que vostè envia, fins aquella poesia que ha enviat per tres vegades.—Lleó Silva: Lo de vostè es publicarà; un treball a *L'Esquella* i un a l'almanac de *La Campana*.

Antoni López, editor — Rambla del Mltg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

ALCAZAR ESPAÑOL

GRAN MUSIC-HALL

Unió, 7-Telèfon núm. 2212 A

Excel·lent Troupe de Varietés - Exit a THE WESTAL PLASTIK

Exit grandios del "Skett" ¡AQUÍ ESTA LA GLORIA!

De 7 a 9 i de 1 a 4 TABARIN DANCING

CICLES
MOTOS SUN
Articles per a Sport

SANROMÀ

Balmes, 62 - Tel. A-1445 - BARCELONA

Diògenes amb un llum cercava un home i no el trobà. L'hauria trobat amb la

LAMPARA
VULCAN 1/2 WATT

Es ven a la
Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

PRODUCTES HIGIENICS AMERICANS

Premiats a totes les Exposicions mèdiques i científiques
Medalles d'or a Milà, Buenos Aires, Gènova i Barcelona

Tònic Arrissador RICHARTE III

Producte especial i únic amb el qual s'arriba el cabell sense retorts ni loc. Al mateix temps neteja la caspa, evita la sortida de cabells blancs i cura totes les enfermetats del cuir cabellós. Son perfum és fi i elegant

Venda: En perfumeries

Dipòsit: Salmeron, 72

TELÈFON 249 G. — BARCELONA (GRÀCIA)

GRAN SALÓN DORÉ

DE LA

GRANJA ROYAL

— PELAYO, 58 —

LLETERIA I PRODUCTES DERIVATS DE LA MATEIXA

PASTELERIA DE NATA

NATA EN CAPSETES

GELATS DE NATA

En el Gran Salón Doré es dona cita
la bona Societat: De 6 a 8 en el Tè
i de 10 a 12 cafè amb musica
De 1 a 2 "Souper" a la sortida dels Teatres

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
d'hivern
1922

Exposició permanent de les últimes novetats
Trajos a mida des de 115 pessetes
Gabardines » » 90 »
Immens assortit en gèneres del País i anglesos

Liniment de SLOAN

MATA
DOLORS

El MAL
semp e
és
vençut
pel BE

Sempre el dolor
és vençut en poca estona
aplicant a la part dolo-
rida o contusionada el
remei famós a tot el món

Liniment de SLOAN

Contra el Reumatisme, les
Neuràlgies, i els
cops, caigudes, i
torçades a que tan
exposats estem en
el treball i l'esport.

Penetra sense massatge
El venen tots
els apotecaris

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFONO A. 4115

TAPES AMB PLANXES DAURADES PER A ENQUADERNAR L'ANY 1922 DE **L'Esquella de la Torratxa**

Tapes soles: Pessetes 4'50

Tapes i enquadernació: Pessetes 6'50

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE Y ENCICLOPEDIA
de la vida práctica para 1923

Rústica: Ptas. 1'50

Encuadernado: Ptas. 2

L'Esquella de la Torratxa **ALMANAC** **PER A L'ANY 1923**

ES VEN PER TOT ARREU AL PREU DE 1'50 PESSETES

Assortit complet de llibres
PROPIS PER A REIS

N'hi ha de tots preus i gustos

SORTIRÀ DIJOUS QUE VÉ DIA 11

La Campana de Gràcia ALMANAC per a 1923

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franquig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de porta. No responem d'extraviis si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebalxes.

